

EXPUNERE DE MOTIVE

Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat, adoptată la Haga la 14 mai 1954, ca urmare distrugerilor masive produse asupra patrimoniului cultural în timpul celui de-al doilea război mondial, reprezintă primul instrument internațional cu vocație universală care este în mod exclusiv axat pe protecția patrimoniului cultural.

Convenția se aplică bunurilor culturale mobile și imobile care prezintă o mare importanță pentru patrimoniul cultural al popoarelor, precum monumentele de arhitectură, de artă, istorice, siturile arheologice, operele de artă, manuscrisele, cărțile și alte obiecte de interes artistic, istoric sau arheologic, precum și colecțiile științifice de orice natură, indiferent de originea sau proprietarul lor.

Statele părți la Convenție beneficiază, în prezent, de o rețea formată din peste 100 de state care s-au angajat să adopte măsuri preventive pentru a asigura protecția bunurilor culturale, nu numai în caz de conflict armat, ci și pe timp de pace. În scopul salvării și ocrotirii bunurilor culturale, Convenția prevede acordarea unei protecții speciale pentru un număr restrâns de adăposturi destinate să protejeze bunuri culturale mobile în caz de conflict armat, centre monumentale și alte bunuri culturale imobile de foarte mare importanță; instituirea „Registrului internațional al bunurilor culturale sub protecție specială”;

instituirea semnului distinctiv al Convenției pentru bunurile culturale de importanță; crearea de unități speciale, în cadrul forțelor armate, cu misiunea de a asigura protecția patrimoniului cultural etc.

Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat, adoptată la Haga la 14 mai 1954, a fost semnată de 41 de state din cele 56 reprezentate la Conferință și a intrat în vigoare la 7 august 1956. România a devenit parte la Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat, la 21 martie 1958, prin ratificare (Decretul nr. 605/1957, publicat în „Buletinul Oficial” nr.6 din 28 ianuarie 1958).

Odată cu Convenția, a fost adoptat Protocolul pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat, care se referă la bunurile culturale mobile și cuprinde câteva prevederi esențiale. Astfel, Înaltele Părți Contractante se obligă să împiedice exportul bunurilor culturale pe un teritoriu ocupat de ea în caz de conflict armat, să primească în custodie bunurile culturale importante pe teritoriul său și provenind direct sau indirect de pe un teritoriu ocupat, să predea, la încheierea ostilităților, autorităților competente ale teritoriului pe care-l ocupase anterior, bunurile culturale ce se găsesc pe teritoriul ei, și să restituie, autorităților competente, bunurile culturale depuse voluntar de către un stat în alt stat.

Primul Protocol a intrat în vigoare la 7 august 1956, odată cu Convenția, și a fost ratificat de România la 21 martie 1958.

Distrugerea bunurilor în timpul conflictelor armate de la sfârșitul anilor 1980 și începutul anilor 1990 au determinat demararea unui proces de reexaminare a prevederilor Convenției, finalizat, în 1999, prin adoptarea celui de Al doilea Protocol la Convenția de la

Haga, care dezvoltă dispozițiile acesteia. Reafirmând “imunitatea” bunurilor culturale în timp de război sau de ocupație, Al doilea Protocol stabilește responsabilitățile individuale privind autorii crimelor asupra culturii. El insistă, deopotrivă, asupra necesității de a adopta, în timp de pace, măsuri în vederea salvării acestor bunuri culturale, în timp de război.

Printre altele, Al doilea Protocol prevede crearea unui Comitet interguvernamental, alcătuit din reprezentanți ai 12 State părți care va supraveghea punerea în aplicare a prevederilor Convenției și a celor două Protocoale, acordând anumitor bunuri culturale de cea mai mare importanță posibilitatea de a beneficia de o protecție extinsă.

Intrată în atribuțiile UNESCO, problema protecției bunurilor și a valorilor cultural-istorice ale umanității a căpătat concretețe, în mod deosebit prin Convenția de la Haga și cele două Protocoale adiționale, oferind Statelor părți instrumente cu caracter obligatoriu pentru protejarea patrimoniului cultural, preservarea moștenirii culturale, întărirea identității naționale, crearea unui echilibru în fața fenomenului globalizării, asigurând continuitatea socio-culturală între generațiile trecute, prezente și viitoare.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care vă rugăm să-l aprobați.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU